וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁהִטְעִים שְׁמִנִּיחִים אֶת אֵיבְרֵי מוּסָף שֶׁל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ לְמַעְלָה מִכֹּל הָאֵיבָרִים, כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים, וְלֵידַע שֶׁחוֹקְבַע רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּזְמַנּוֹ. הֲרֵי שֶׁעָשׂוּ לְכָךְ הֵיכֵר אַחֵר, וּמִדְּוַע הוֹרְצְרוּ לְהַקְדִּים שִׁיר שֶׁל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ לְשֹׁבֶת. מִתַּרְצַת הַגְּמָרָא: תֵּרֵי הֵיכֵּירָא עֲבָרִינַן – הָיוּ עוֹשִׂים שְׁנֵי דְּבָרִים לְהֵיכֵר דָּבָר זֶה, כְּדֵי שִׁיְּהֵא הַאי חָזֵי, וְחָזֵי בְּהַאי חָזֵי, כְּלוֹמַר, כְּדֵי שֶׁגַּם מִי שֶׁלֹּא יִרְאֶה הֵיכֵר אֶחָד יוּכַל לִרְאוֹת אֶת הַהֵיכֵר הַשֵּׁנִי, וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים יֵדְעוּ שֶׁהוּקְבַּע רֹאשׁ חוֹדֶשׁ בִּזְמַנּוֹ.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עוֹד עַל דִּבְרֵי רַב אַחָא שֶׁתּוֹקְעִים לְכָל מוּסָף: מֵיתִיבִי, דְּתָנֵי רָבָא בַּר שְׁמוּאֵל, יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁתּוֹקְעִין עַל מוּסַף שֶׁל שַׁבָּת כְּשֶׁהוּא בְּפָנֵי עַצְמוֹ וְאֵין עוֹד קִרְבַּן מוּסָף בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת, וְעַל מוּסַף שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּשֶׁהוּא בְּפָנֵי עַצְמוֹ – כְּשֶׁחָל בְּחוֹל וְאֵין עוֹד קִרְבַּן מוּסָף בְּאוֹתוֹ יוֹם, קָתָנֵי כְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם חָלִים יִחַד יִהְיוּ תּוֹקְעִין עַל כָּל מוּסָף וּמוּסָף, תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וְתִקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם״, וְלֹהלן תְּבָאֵר הַגְּמָרָא אֶת הַדְּרָשָׁה, וּמִכֹּל מָקוֹם מְפוֹרָשׁ בְּבְרַיְיתָא שֶׁאֵין תּוֹקְעִים לִשְׁנֵי הַמּוּסָפִים וְדַלְא כְּרַב אַחָא. וְאִם כֵּן תִּיּוּבְתָּא דְּרַבִּי אֲחָא. מַסִּיקָה הַגְּמָרָא: אִכָּן תִּיּוּבְתָּא. מְבֹרֶרֶת הַגְּמָרָא: מַאי תַּלְמוּדָא – כֵּיצַד לְמִדָּה הַבְּרַיְיתָא מֵהַפְּסוּק שֶׁכְּשֶׁחָל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ בְּשַׁבָּת תּוֹקְעִים רַק פַּעַם אַחַת אַף שֵׁשׁ שְׁנֵי מוּסָפִים. אָמַר אַבַּיֵי, כֵּיוָן שֶׁאָמַר קְרָא בְּעִנְיַן הַתְקִיעוֹת ״וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם״, נִכְלְלוּ בָּזֶה כָּל הַחֳדָשִׁים וְהוּקְּשׁוּ כָּל חֳדָשִׁים פּוּלְּם זֶה לָזֶה, לְלַמֵּדְךָ שֶׁתְּקִיעוֹת כָּל רָאשֵׁי הַחֳדָשִׁים שָׁוֹות וְאֵין הַבְדֵּל אִם חָלוּ בְּחוֹל אוֹ בְּשַׁבָּת. רַב אַשִׁי אָמַר, דִּרְשַׁת הַבְּרַיְיתָא הִיא מִדִּכְתִיב ״חָדְשָׁכֶם״ חָסֵר יו״ד, וּמִשְׁמַע לְשׁוֹן יְחִידִי, וּכְתִיב ״וּבְרָאשֵׁי״ – לְשׁוֹן רַבִּים וְזֶהוּ כְּעִין סְתִירָה, אֶלָּא שֶׁהַתּוֹרָה דִּיבְּרָה עַל חוֹדֶשׁ אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי רָאשִׁים, וְאֵיזֶה חֹדֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי רָאשִׁים, חֳנֵי אוֹמֵר זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא גַּם רֹאשׁ חוֹדֶשׁ וְגַם רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי קִרְבְּנוֹת מוּסָף, וְעַל זֶה אָמַר רַחֲמָנָא ״חָדְשָׁכֶם״ – לְשׁוֹן יְחִידִי לוֹמַר שֶׁאֶחָד הִיא – שֶׁתּוֹקְעִים רַק פַּעַם אַחַת עַל שְׁנֵי הַמּוּסָפִים.

וְעוֹד מִקְשָׁה הַגְּמָרָא עַל דִּבְרֵי רַב אַחָא, מִדְּתָנְיָא בְּבְרַיְיתָא הַמְלַמֶּדֶת אֶת סֵדֶר הַשִּׁירִים בְּמוּסָפִים שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת בְּחוֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד סוּכּוֹת, מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, אֶת כָּל מִזְמוֹר כ״ט בְּתְהִלִּים ״הָבוּ לַה׳ בְּנֵי אֵלִים״. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, אֶת כָּל מִזְמוֹר נ׳ בְּתְהִלִּים ״וְלִרְשָׁע אָמַר אֱלֹהִים״. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, אֶת חֲצִיוֹ הַשֵּׁנִי שֶׁל מִזְמוֹר צ״ד שֶׁבְּתְהִלִּים, וְהִתְחִילוּ בְּ״מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים״. בַּיּוֹם הָרְבִיעִי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, אֶת חֲצִיוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁל מִזְמוֹר צ״ד שֶׁבְּתְהִלִּים הַמַּתְחִיל ״בִּינוּ בֹעֲרִים בָּעָם״, בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, חֵלֶק מִמִּזְמוֹר פ״א שֶׁבְּתְהִלִּים, וְהִתְחִילוּ מֵהַפְּסוּק ״חַסִּירוֹתִי מִפֶּבֶל שִׁכְמוֹ״. בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד מָה הָיוּ הַלְוִיִּים אוֹמְרִים, אֶת כָּל מִזְמוֹר פ״ב שֶׁבְּתְהִלִּים, הַפּוֹתֵחַ ״אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל״ וְגוֹ׳, וּבְהַמְשְׁכוֹ נֶאֱמַר ״יְמוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ״. סֵדֶר שִׁירִים אֵלּוּ הָיָה בִּימוֹת הַחוֹל שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד, וְאִם חָל שַׁבָּת בְּאֶחָד מֵהֶם אוֹמְרִים רַק אֶת שִׁיר שֶׁל שַׁבָּת, וּלְמַחֳרַת בְּיוֹם רִאשׁוֹן אוֹמְרִים אֶת הַשִּׁיר שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַאֲמַר בְּיוֹם הַקּוֹדֶם, וְכֵן הַלְאָה אֵין מְדַלְגִים אֶת סֵדֶר הַשִּׁירִים, עַד שֶׁנַּמְצָא שֶׁהַשִּׁיר שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא ״יְמוֹטוּ׳ יְדֻחֶה לְגַמְרֵי וְלֹא יֵאָמֵר.

רַב סָפְרָא מַנַּח בְּהוּ סִימָנָא – הֵנִיחַ סִימָן בְּרֹאשֵׁי תֵּיבוֹת לְזָכוֹר סֵדֶר הַשִּׁירִים כִּפִּי הַמְבֹאָר בְּבְרַיְיתָא זוֹ, וְזֶהוּ הַסִּימָן ״הוּמְבָה״׳ [הֲבוֹ, וּלְרִשְׁעַ, מִי יָקוּם, בִּינוּ, הַסְרוֹתִי, יְמוֹטוּ]. רַב פָּפָּא חוֹלֵק וְסוֹבֵר שֶׁהַסְרוֹתִי׳ הָיָה קוֹדֵם לְ׳בִּינוּ בוֹעֲרִים׳, וְלָכֵן מַנַּח בְּהוּ סָמָנָא – הֵנִיחַ סִימָן שׁוֹנֶה ״הוּמְהַב״׳, שֶׁבְּסִימָנוֹ ״ה׳ קוֹדֵם לְ״ב׳. אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא: וְסִימָנָךְ שֶׁלֹּא תִּטְעֶה אֵיזֶה סִימָן נָתַן רַב סְפָרָא, אַמְבּוּהָא דְּסָפְרֵי – שִׁפּוּרוֹשׁוֹ מְבוֹאוֹת שֶׁל מִלְמְדֵי תִּינוֹקוֹת, שַׁרְגִּילִים לַיְלֵךְ בּוֹ גְּדוֹדֵי אֲנָשִׁים מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ הָיוּ מַתְאִסְפִים אֲבוֹתֵיהֶם וְאִמּוֹתֵיהֶם שֶׁל הַתִּינוֹקוֹת, אַף כָּאן סִימָן בִּידֵךְ שְׁמֵי שִׁשְּׁמוֹ סְפָרָא [דּוֹמֶה לְסוֹפֵר וּמְלַמֵּד] הָיָה סִימְנוֹ הוּמְבָה״׳, שְׁדּוֹמֶה לְתֵיבַת אַמְבּוּהָא. הֲרֵי מְבֹאָר בְּבְרַיְיתָא זוֹ שֶׁבְּשַׁבָּת שֶׁבְּחַג אוֹמְרִים רַק אֶת הַשִּׁיר שֶׁל שַׁבָּת וְלֹא שְׁנֵי שִׁירִים, וְדַלְא כְּרַב אַחָא הַסּוֹבֵר שֶׁשְּׁרִים וְתוֹקְעִים עַל כָּל מוּסָף, הֲרֵי זוֹ תִּיּוּבְתָּא דְּרַבִּי אֲחָא בַּר חֲנִינָא. מַסִּיקָה הַגְּמָרָא: אִכָּן הִיא תִּיּוּבְתָּא.

מַקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְהָא רַבִּי אֲחָא בַּר חֲנִינָא קְרָא וּמַתְנִיתָא קָאָמַר – הֲבִיא מִקְרָא לִדְבָרָיו מִפְּסוּק וּמִבְּרַיְיתָא כִּדְלִעֵיל. אָמַר רַבִּינָא – יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁמָּה שֶׁלָּמְדָה הַבְּרַיְיתָא מִן הַפְּסוּק שֶׁ׳הַכֹּל לְפִי הַמּוּסָפִים תּוֹקְעִים׳, אֵין כַּוָּנָתָהּ כִּדְבְרֵי רַבִּי אַחָא שֶׁתּוֹקְעִים עַל כָּל מוּסָף, אֶלָּא לוֹמַר שֶׁמַּאֲרִיכִין בִּתְקִיעוֹת – שֶׁכְּשֵׁשׁ שְׁנֵי מוּסָפִים מַאֲרִיךְ בְּמֶשֶׁךְ הַתְּקִיעוֹת, וְאוֹמְרִים אֶת הַשִּׁיר לְאַחַר שֶׁקָּרְבוּ נִסְכֵּי שְׁנֵיהֶם. פֵּירוּשׁ נוֹסָף, רַבָּנָן דְּקַיְּמֵי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אֲחָא אָמְרֵי שֶׁכַּוָּנַת הַבְּרַיְיתָא ״הַכֹּל לְפִי הַמּוּסָפִים׳ לוֹמַר שֶׁמַּרְבֶּה בִּתְוֹקְעִין – שֶׁכְּשֵׁשׁ שְׁנֵי מוּסָפִים מוֹסִיפִים חֲצוֹצְרוֹת, וְתוֹקְעִים כּוּלָּם יַחַד, וְכֹל זֶה נֶחְשָׁב כִּתְקִיעָה אַחַת.

שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: וְאַנָּן – בְּנֵי חוּץ לָאָרֶץ דְּאִית לָן תְּרֵי יוֹמֵי – שֵׁשׁ לָנוּ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים בִּתְחִלַּת חַג הַסֻּכּוֹת, הֵיכִי עָבְדִינַן לְעִנְיַן הַזְכָּרַת קִרְבְּנוֹת הַמּוּסָפִים בִּתְפִלַּת הַמּוּסָפִים וּבְקִרְיַאת הַתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי אֵין לְהַזְכִּיר אֶת קִרְבְּנוֹת הַיּוֹם הַשֵּׁנִי כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְזַלְזֵל בְּיוֹם טוֹב, וְאִם כֵּן יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם יִזְכִּירוּ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד אֶת קִרְבְּנוֹת הַיּוֹם הַשֵּׁנִי וְכֵן הַלְאָה, עַד שֶׁבְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁהוּא הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי וְהָאַחֲרוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד יִקְרְאוּ בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהַשְּׁבִיעִי יִדָּחֶה, אוֹ שֶׁבְּיוֹם הָרִאשׁוֹן יִקְרְאוּ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהוּא הַקָּרְבָּן הָאֶמְצָעִיתִי שֶׁל הַיּוֹם וּקְרִיאַת הַיּוֹם הַשֵּׁנִי תִּידָּחֶה. עוֹנֶה הַגְּמָרָא: אֲבַיֵי אָמַר ״שֵׁנִי׳ יִדָּחֶה, שֶׁבְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד שֶׁהוּא הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִתְחִילַת הַחֹג קוֹרְאִים ״וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי״, וּפָרָשַׁת ״וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי״ נִדְחֵית. רָבָא אָמַר ״שְׁבִיעִי׳ יִדָּחֶה, שֶׁבְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד קוֹרְאִים ״וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי״ וְכֵן הַלְאָה, וְנִמְצָא שׁ״וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי״ לֹא יִקָּרְאוּ. תָּנָיָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא, שֶׁשָּׁנִינוּ בַּבְּרַיְיתָא שֶׁהוּבְאָה לְעֵיל בְּעִנְיַן שִׁיר שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד, שֶׁאִם חָל שַׁבָּת לִהְיוֹת בְּאֶחָד מֵהֶן אוֹמְרִים עַל הַקָּרְבָּן שִׁיר שֶׁל שַׁבָּת וּלְמַחֳרַת בְּיוֹם רִאשׁוֹן אוֹמְרִים אֶת הַשִּׁיר שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַאֲמַר אֶתְמוֹל וְכֵן הַלְאָה, עַד שֶׁהַשִּׁיר הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא ״יְמוֹטוּ׳ יְדֻחֶה. הֲרֵי שֶׁלְּעוֹלָם עוֹקְרִים אֶת הָאַחֲרוֹנָה. דֵּעָה שְׁלִישִׁית בָּעִנְיָן זֶה: אַתְקִין אַמֵּימַר בְּעִיר נְהַרְדֵּעָא, דְּמַדְלֵג לֵי הַלּוֹגֵי וְע״י זֶה יֹאמְרוּ אֶת כָּל הַפָּרָשִׁיוֹת. הָא כֵּיצַד, בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד אוֹמְרִים ״וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי״ וְגוֹם ״וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי״, לְפִי שִׁיּוּם זֶה הוּא סֵפֶק שֵׁנִי סֵפֶק שְׁלִישִׁי. וּלְמַחֳרַת בְּיוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל חוֹל הַמּוֹעֵד [שֶׁהוּא יוֹם הָרְבִיעִי מִתְּחִלַּת הַחַג] אוֹמְרִים ״וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי״ וְגַם ״וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי״, וְכֵן הַלְאָה עַד שֶׁבְּיוֹם הַחֲמִישִׁי שֶׁהוּא הוֹשַׁעְנָא רַבָּה אוֹמְרִים ״וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי״:

משנה

ביום טוב הראשון של חג הסוכות היו שם לקרבן מוסף שלשה עשר פרים, אילים שנים לעולה, ושעיר אחד לחטאת, הרי שש עשרה קרבנות. קרבנות אלו חולקו לשש עשרה מתוך עשרים וארבעה משמרות הכהונה שהיו במקדש, קרבן לכל משמרת לפי סדרן המבואר בפסוקים (דברי הימים א' כד). נִשְׁתַּיְּרוּ שָׁם עוד אַרְבָּעָה עָשָׂר בָּבָשִׂים שהקריבו בכל יום מימי החג, וחילקום לְשִׁמּוֹנָה המִּשְׁמָרוֹת הנותרות, וכך חילקו אותם, בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁשָּׁה מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם – שש משמרות מקריבות כל אחת שני כבשים, הרי שנים עשר כבשים, וְהַשְּׁאָר אֶחָד אֶחָד – שתי המשמרות הנותרות מקריבות כל אחת כבש אחד. בַּיּוֹם השֵׁנִי של החג, שנתמעט פר אחד וחילקו רק חמשה עשר קרבנות לחמש עשרה משמרות, נותרו תשע משמרות להקרבת ארבעה עשר הכבשים, חֲמִשָּׁה משמרות מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם – כל אחת שני כבשים הרי עשרה כבשים, וְהַשְּׁאָר – ארבע המשמרות הנותרות מקריבות אֶחָד אֶחָד – כל אחת כבש אחד. בַּיּוֹם השְּׁלִישִׁי שנתמעט פר נוסף, וחולקו רק ארבעה עשר קרבנות לארבע עשרה משמרות, נותרו עשר משמרות לארבעה עשר הכבשים, אַרְבָּעָה משמרות מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם הרי שמונה כבשים, וְהַשְּׁאָר – שש המשמרות הנותרות מקריבות אֶחָד אֶחָד. בַּיּוֹם הָרְבִיעִי שנתמעט פר נוסף, נותרו אחת עשרה משמרות לארבעה עשר הכבשים, שִׁשָּׁה משמרות מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, הרי ששה כבשים, וְהַשְּׁאָר – שמונה המשמרות הנותרות מקריבות אֶחָד אֶחָד. בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי שנתמעט פר נוסף, נותרו שתים עשרה משמרות לארבע עשר כבשים, שְׁנַיִם – שתי משמרות מַקְרִיבִין שְׁנַיִם שְׁנַיִם, הרי ארבעה כבשים, וְהַשְּׁאָר – עשר המשמרות הנותרות מקריבות אֶחָד אֶחָד. בַּיּוֹם השִּׁשִּׁי שנתמעט פר נוסף, משמר אֶחָד מַקְרִיב שְׁנַיִם, וְהַשְּׁאָר – שתים עשרה המשמרות הנותרות מקריבות אֶחָד אֶחָד. בַּיּוֹם השְּׁבִיעִי שנתמעט פר נוסף נותרו ארבע עשרה משמרות, נמצא שביום זה פּוֹלֵן שָׁוִין – כל המשמרות המקריבות בכבשים שוות שכל אחת מקריבה כבש אחד. בַּיּוֹם שְׁמִינִי עצרת הקריבו פר אחד איל אחד ושבעה כבשים, וכיון שהקרבנות מועטים אין ממשיכים להקריבם לפי סדר קרבנות החג שקרבו לפי סדר המשמרות, אלא חָזְרוּ לַפָּיִס – לקבוע את הזוכים בהקרבה על ידי גורל כְּמוֹ שעשו בְּכל הרְגָלִים שקרבנותיהם מועטים.

מבארת המשנה את אופן חלוקת עבודת המשמרות בימות החג בעבודת הפרים: ביום הראשון התחילו את חלוקת הפרים מהמשמר המוזכר ראשון בדברי הימים (שם), והקריבו שלש עשרה משמרות פר ביום הראשון, וביום השני אָמְרוּ, שִׁמְּי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם – שלש עשרה המשמרות הראשונות, לֹא ינידו לו שֶׁיַּקְרִיב פר תחילה לְמָחָר, אֶלָּא יתחילו את סדר הקרבת הפרים ממשמרת הארבעה עשר ואילך, וכך חוֹזְרִין חֲלִילָה בסדר סביב סביב, ונמצא שכל המשמרות הקריבו שלשה פרים כל אחת, חוץ משתים האחרונות שלא הקריבו כל אחת אלא שני פרים:

גמרא

שנינו במשנה, בשמיני חזרו לפייס כברגלים, ומשמע שהפייס נעשה בין כל המשמרות. שואלת הגמרא: נֵימָא – שמא נאמר דְּמַתְנִיתִין רק בשיטת רַבִּי הִיא, וְלֹא כשיטת רַבָּנָן, דְּהָא תַּנְיָא, פַּר יחידי הַבָּא ומוקרב בְּשְׁמִינִי עצרת, בַּתְּחִילָּה מְפַיְּסִין עָלָיו – מפייסים עליו בין כל המשמרות כאילו הוא תחילת הקרבנות, לפי שהוא רגל בפני עצמו, דִּבְרֵי רַבִּי, וַחֲכָמִים חולקים וְאוֹמְרִים שאַחַת מִשָּׁתֵּי המִּשְׁמָרוֹת האחרונות דְּלֹא שִׁלְּשׁוּ בַּפָּרִים – שלא הקריבו בימות החג שלשה פרים אלא רק שנים, עוֹשָׂה אותו – מקריבה את הפר של שמיני עצרת, ומשנתינו שאמרה שמפייסים בין כולם ברגלים אינה כשיטת רבנן. דוחה הגמרא: אֲפִילּוּ תֵּימָא שמשנתינו כְּרַבָּנָן, אָמוּ שְׁתֵּי מִשְׁמָרוֹת לֹא אֲפוּכֵי בְּעֵי – האם בין שתי המשמרות לא צריך להפיס, הרי ודאי צריכים להפיס מי מביניהן תקריב את הפר, ואפשר לומר שכוונת המשנה חזרו לפייס, היינו רק בין שתי המשמרות שלא שילשו וכדעת רבנן. שואלת הגמרא: כְּמַאן אָזְלָא הָא דְּתַנְיָא – כאיזו שיטה מתאימים הדברים ששנינו בברייתא, כָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שָׁוּוֹת וּמְשַׁלְּשׁוֹת בפרים, חוּץ מִשֶּׁנֵּי מִשְׁמָרוֹת שֶׁרַק שׁוֹנוֹת וְאֵין מְשַׁלְּשׁוֹת. האם נֵימָא שברייתא זו רק כשיטת רַבִּי היא וְלֹא רַבָּנָן, מכיון שלדעת רבנן שמפייסים רק בין שתיהן ודאי אחת זוכה להקריב פר שלישי, וא"כ נשארה רק משמרה אחת שלא שילשה. משיבה הגמרא: אֲפִילּוּ תֵּימָא – שברייתא זו כדעת רַבָּנָן, וּמַאי כוונת הברייתא 'שתי משמרות לֹא שִׁלְּשׁוּ', בְּפָרֵי חָגָּ – ששתי משמרות לא הקריבו פעם שלישית בפרים של חג הסוכות, ואחת מהן אכן תקבל פר נוסף של שמיני עצרת. מקשה הגמרא: וּמַאי קָא מַשְׁמַע לָן, וכי בא התנא של הברייתא להשמיענו שכך עולה החשבון. מתרצת הגמרא: הָא קָא מַשְׁמַע לָן – התנא של הברייתא בא לחדש לנו את מה שחידש התנא של המשנה, שמי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם לֹא יַקְרִיב לְמָחָר, אֶלָּא חוֹזְרִין חֲלִילָה וכמבואר במשנה, ובגלל סדר זה זכו כל המשמרות מלבד השתים האחרונות להקריב שלשה פרים.

אָמַר רַבִּי (אלעזר) [אֶלְעָזָר], הָנֵי שִׁבְעִים פָּרִים הקרבים בחג הסוכות [חוץ מפר של שמיני עצרת] כְּנֶגֶד מִי הקריבום. כְּנֶגֶד שִׁבְעִים אוּמּוֹת, לפי שבחג הסוכות נידונים על המים ומקריבים פרים כנגד האומות לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם. וּפַר יְחִידִי הקרב בשמיני עצרת לָמָּה – כנגד מי קרב. כְּנֶגֶד אוּמָּה יְחִידָה – עם ישראל. מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁאָמַר לַעֲבָדָיו עֲשׂוּ לִי סְעוּדָה גְּדוֹלָה שתימשך מספר ימים, לְיוֹם אַחֲרוֹן של הסעודה אָמַר המלך לְאוֹהֲבוֹ עֲשֵׂה לִי אתה סְעוּדָה קְטַנָּה כְּדֵי שֶׁאֶהֱנֶה מִמְּךָ, משום שאין לי הנאה וקורת רוח בסעודה של אלו אלא בשלך. כך חפץ הקב"ה בפר יחידי הקרב כנגד ישראל יותר מהקרבנות הרבים שקרבים כנגד אומות העולם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אוֹי לָהֶם לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שֶׁאָבְדוּ וְאֵין הם יוֹדְעִין מַה שֶּׁאָבְדוּ. שִׁבְּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם היה המִּזְבֵּחַ מְכַפֵּר עֲלֵיהֶן בהקרבת פרי החג, וְעַכְשָׁיו שנחרב, אין להם מִי שְׁמְכַפֵּר עֲלֵיהֶן:

משנה

בְּשִׁשָּׁה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה – בשלשת הרגלים, הָיוּ כָּל מִשְׁמָרוֹת הכהונה שָׁוּוֹת ביניהן בְּאֵימוּרֵי הָרְגָלִים – בחלוקת עורות של העולות ובחזה ושוק של שלמי חגיגה הבאים מחמת הרגל, וּבְחִילּוּק לֶחֶם הַפָּנִים – שכשאירעה שבת ברגל חילקו את לחם הפנים בין כל המשמרות, ולא רק בין משמר הנכנס והיוצא בכבכ שבת. בָּעֲצֶרֶת – בחג השבועות שחל בשבת, שמלבד חלוקת לחם הפנים העשוי ממצה, היתה גם חלוקת שתי הלחם העשויים מחמץ, שאף הם מחולקים בין כל המשמרות לפי שהם באים מחמת הרגל, אוֹמֵר לוֹ המחלק לכל כהן כשנותן לו חלקו בלחם הפנים חֵילְךָ מַצָּה, וכשנותן לו חלקו בשתי הלחם אומר לו חֵילְךָ חָמֵץ, כלומר, שאין נותנים לאחד מצה ולאחד חמץ, אלא כל כהן מקבל גם מן המצה וגם מן החמץ, שאין חולקים קרבן כנגד קרבן [לומר אני אטול מזה שני חלקים ואתה טול מקרבן אחר שני חלקים], אלא מכל קרבן מקבל כל אחד חלקו, ולכן מדגישים ומודיעים לכהן שנותנים לו חלקו גם בלחם הפנים וגם בשתי הלחם. מִשְׁמָר שֶׁזְּמַנּוֹ קָבוּעַ – שזמנו לעבוד באותו שבוע שחל בו הרגל, הוּא מַקְרִיב ברגל את תְּמִידִין של שחר ושל בין הערביים שהרי אינם באים מחמת הרגל, וּנְדָרִים וּנְדָבוֹת שנדרו ונדבו כל השנה והביאו אותם ברגל להקריבם, וְכֵן שְׁאָר קָרְבְּנוֹת צִבּוּר שלא באים מחמת הרגל, וְהוּא מַקְרִיב אֶת הַכֹּל:

גמרא

שנינו במשנה, 'כל המשמרות שוות באימורי הרגלים', והבינה הגמרא שהכוונה לאיברים ופדרים המוקטרים על המזבח לשם גבוה. מקשה הגמרא: איך אפשר שכולן שוות בְּאֵימוּרֵי הָרְגָלִים הרי האימורים שֶׁל גְּבוֹהַּ נִינְהוּ – מוקטרים על המזבח, ומה שייך לומר שחולקות בהם בשוה. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב חִסְדָּא, 'אימורים'

המשך בעמוד קלג

המוזכרים כאן הכוונה לְמַה שֶּׁאָמוּר בָּרַיְתָא – קרבנות שאמרה תורה שיחלקום בין כולם ברגלים, כגון חזה ושוק של שלמי חגיגה, ועורות של עולות ראיה ושל מוספי ציבור, וכן עורות ואכילת הבשר של שעירי חטאות.

תָּנוּ רַבָּנָן, מִנַּיִן שֶׁכָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שָׁווֹת בְּאִימּוּרֵי הָרְגָלִים, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳וְכִי יָבֹא הַלְוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ מִכָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הוּא גָּר שָׁם וּבָא בְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' וְשֵׁרֵת׳, ומכאן לומדים שכל כהן שרוצה מותר לו לעבוד ברגל, ואין המשמר הקבוע יכול לעבב עליו, וממילא למידים אנו שאף חולק ואוכל, שכיון שזכה בעבודה זכה גם באכילה. יָכוֹל אַף בְּשֶׁאָר יָמוֹת הַשָּׁנָה כֵּן – כל כהן שירצה יוכל לבוא ולעבוד. תַּלְמוּד לוֹמַר בתחילת הפסוק ׳וְכִי יָבֹא הַלְוִי מֵאַחַד שְׁעָרֶיךָ׳ ודורשים זאת כמו ׳באחד שערין׳, ללמד שלֹא אָמַרְתִּי שיכול לבוא ולעבוד כל כהן שירצה אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין ׳באחד שערין׳ היינו בְּשַׁעַר אֶחָד – כשכולם עולים לרגל ונמצאים בעיר אחת:

שנינו במשנה: כל המשמרות שוות באימורי הרגלים וּבְחִילּוּק לֶחֶם הַפָּנִים כו': תָּנוּ רַבָּנָן, מִנַּיִן שֶׁכָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שָׁווֹת ברגל בְּחִילּוּק לֶחֶם הַפָּנִים, אף שאינו נחשב מחובות הרגל שהרי ישנו בכל שבת,